

PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	22.02.2024, Tallinn
Koostaja ametinimetuse ja nimi:	prokurör Kaspar Urmas Oja
Ametiasutuse nimi:	Põhja Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	24231750313
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 121 lg 2 p 2, 3
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX

30.08.2023 alustati KarS § 121 lg 2 p 2, 3 tunnustel kriminaalasjas nr 24231750313 menetlust selles, et xxx on 17.-27.01.2024 tunginud kallale endaga koos elavale emale xxx väänates teda sõrmest, lüües teda vastu pead, tõmmates juustest jne.

Prokuratuur võib menetluse lõpetada ja kahtlustatavale kohustused määrata (KrMS § 202), kui

- I. menetluse ese on teise astme kuritegu, mille eest KarS ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse,
- II. kahtlustatava süü ei ole suur
- III. kahtlustatav on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju
- IV. kahtlustatav on tasunud või võtnud kohustuse tasuda kriminaalmenetluse kulud
- V. kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi

Käesoleval juhul ongi kriminaalmenetluse esemeks teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära (I). Täpsemalt on esemeks KarS § 121 lg 2 p 2, 3 ehk korduv kehaline väärkohtlemine lähisuhtes. Sellise teo toimepanemise eest karistatakse viidatud sätte järgi rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.

Kahtlustatava süü ei ole suur (II). Kriminaalmenetlusliku põhimõttena kehtib, et süü ei ole suur kuritegude puhul, kus, arvestades süü suurust mõjutavaid asjaolusid, on süüd kergendavad asjaolud sisulises ülekaalus. Käesoleval juhul tuleb süü suuruse hindamisel arvesse võtta, et

- kahtlustatav on oma süüd suures osas tunnistanud ning kahetsust väljendanud (KarS § 57 lg 1 p 3), selgitades, et on tegutsenud hetkeemotsioonide ajal konfliktsituatsioonides
- seadusandja ei ole sellise teo eest ette näinud vangistuse alammäära
- kahtlustatav on juba esimesel menetlustoimingul kinnitanud soovi osaleda vägivallast loobumise tugiliini teenusel
- kannatanu on (21.02.2024 telefoni teel prokurörile) selgitanud, et ta ei oma kahtlustatava suhtes enam pretensioone, ei soovi kahtlustatava karistamist, vaid psühholoogilist-terapeutilist abi, poolte suhtlus on pärast viimast intsidenti normaliseerunud ning uusi vägivallaintsidente pole ette tulnud
- kannatanu ei ole esitanud tsiviilhagi

Kannatanu ei ole esitanud tsiviilhagi (III), menetluskulusid ei tekkinud (IV).

Antud asjas puudub avalik menetlushuvi (V). Esiteks puudub eripreventiivne vajadus kahtlustatavat kriminaalkorras karistada, kuna puudub põhjus arvata, et karistamisest loobumine võib tingida uute süütegude toimepanemise tema poolt:

Kahtlustataval puuduvad igasugused kehtivad kriminaal- ning väärteokaristused, sh pole teda varasemalt kriminaalkorras samasisulise st vägivalda kätkeva teo eest karistatud. tema suhtes varasemalt kohaldatud KrMS §-e 202, 203 või 203¹ st menetlust oportuuniteedi korras lõpetatud.

Piisavat eripreventiivset mõju omab prokuröri hinnangul isikule asetatud kohustus: osaleda pikema aja jooksul vägivallast loobumise tugiliini teenusel. Sellisele seisukohale jõudis prokurör mh kriminaalmenetluse lõpetamise vormistamisel kahtlustatavaga vahetult suheldes ning lähtuvalt asjaolust, et pärast kriminaalmenetluse esemeks olnud episoodi ei ole kahtlustatava ja kannatanu vahel rohkem füüsilisi konflikte olnud. Ka kannatanu toetab kahtlustatava karistamise asemel kahtlustatava suunamist sotsiaalprogrammi.

Puudub igasugune alus arvata, et kahtlustatav kui kehtivate karistusteta isik, kes tegutses enda hinnangul hetkeemotsioonide ajel ning kellel arutlusalusel intsidendile järgnevalt pole uusi konflikte olnud, paneb toime uusi kuritegusid. Avalik huvi käesoleva kahtlustatava menetlemise osas puudub ka kaalutlusel, et tema suhtes ei ole oodatav avalikkuse eriline usaldus.

Kahtlustatava kriminaalvastutusele võtmine ei ole põhjendatud ka üldpreventiivsetel eesmärkidel. Käesoleva kriminaalasja lõpetamine ei mõjuta negatiivselt ühiskonna usku õiguse kehtivusse, kuna isik kuulati üle, ta on oma tegusid tunnistanud. Riik on niisiis isiku käitumisele operatiivselt ning üheseltmõistetavalt reageerinud, isik on oma teost aru saanud, on lubanud konflikte vältida ja on seda ka tänaseks teinud. Samuti on isik vabatahtlikult võtnud eripreventiivse ning teatavas mõttes karistusliku mõjuga kohustuse. Seega ei saada käesoleva kriminaalasja menetluse lõpetamine ühiskonnale õiguse kehtivuse osas mingeid negatiivseid signaale.

Riigi peaprokuröri 15.03.2022 juhise (nr RP-1-2/22/1) p 3.2.2. kohaselt on avalik menetlushuvi olemas KarS §-dele 120-121 vastava jätkuva perevägivalla puhul.

Seadus võimaldab aga menetlust siiski ka sellisel juhul KrMS § 202 lg 7 alusel lõpetada ning seega prokurör - irdudes peaprokuröri juhiseist – hindab (ülaltoodud argumentatsioonile tuginevalt), et avalik menetlushuvi siiski siinses asjas puudub. Karistusõiguslikud sanktsioonid peavad säilitama oma *ultima ratio* iseloomu ehk jääma isiku käitumise suunamisel riigi viimaseks vahendiks. Karistus kohaldatakse üksnes siis, kui selle järele on tungiv vajadus ning muudest vahenditest ei piisa. Käesoleval juhul on prokurör veendunud, et selline vajadus puudub.

Juhindudes KrMS §-dest 202 lg 1, 2 ja lg 7 ja 206 (menetluse lõpetamine avaliku menetlushuvi puudumise korral ja kui süü ei ole suur), prokurör

määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 24231750313 menetlus.

2. Määratud kohustuse liik ja tähtaeg: Kahtlustatava kohustus KrMS § 202 lg 2 järgi on

a) võtta nõustamisaja broneerimiseks ühendust vägivallast loobumise tugiliiniga numbril 6606077 (tugiliin@sotsiaalkindlustusamet.ee), osaleda nõustamistel nõustaja ette nähtud mahus (mitte vähem kui 5 korda) ning vajaduse ilmnemisel läbida nõustaja poolt suunatud sotsiaalprogramm.

a) *связаться для бронирования времени консультации с линией поддержки отказа от применения насилия по номеру 6606077 (tugiliin@sotsiaalkindlustusamet.ee), принимать участие в консультировании в объеме, предусмотренном консультантом (не менее 5 раз), и, при появлении необходимости, пройти социальную программу, на которую направит консультант.*

Tähtjaks määrata **8 kuud** alates kriminaalmenetluse lõpetamisest s.o **22.10.2024 (k.a)**.

3. Tõkendid jt kriminaalmenetluse tagamise vahendid: puuduvad.

4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: puuduvad

5. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad

6. Käesolev määrus saata:

- kannatanule: xxx (KrMS § 206 lg 2)
- teadmiseks DELTA kaudu nõustajale Margus Salumets

7. Anda luba kriminaalasja materjalidega tutvumiseks määruse p-s 2 toodud programmi korraldajal (KrMS § 214 lg 1 ja § 203² lg 6)

8. Kui kannatanu on pöördunud tervishoiuteenuse osutaja poole, siis sellest asjaolust ning kriminaalmenetluse lõpetamise määrusest teavitatakse Tervisekassat, kellel on õigus kahtlustatavalt välja nõuda kannatanu meditsiinilise abiga seotud kulud.

9. Kannatanul on õigus 10 päeva jooksul alates käesoleva määruse saamisest

- tutvuda toimikuga (KrMS § 206 lg 3)
- vaidlustada menetluse lõpetamine Riigiprokuratuuris (KrMS § 207 lg 3)
- taotleda määruse sisust arusaamiseks selle tõlkimist keelde, mida ta valdab, kui tema kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt.¹

Kaspar Urmas Oja
prokurör

Kui isik ei täida talle käesoleva määruse p 2 toodud kohustusi tähtaegselt, siis prokurör uuendab kriminaalmenetluse.

Kinnitan, et olen nõus kriminaalasja lõpetamisega, olen nõus minule asetatud kohustusega, mulle on selgitatud kohustuse mittetäitmise tagajärgi ning olen kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia kätte saanud.

Nimi:

Allkiri:

Kuupäev:

¹ Если потерпевший, являющийся физическим лицом, не владеет эстонским языком, то он может, для понимания содержания текста постановления о прекращении уголовного производства, в течение десяти дней подать ходатайство о переводе его на родной язык потерпевшего или на язык, которым он владеет.

If a victim is not proficient in the Estonian language, they have the right to request the translation of the order on the termination of criminal proceedings into their native language or a language in which they are proficient within 10 days.